

ROTTERDAMS
PHILHARMONISCH
ORKEST

Concerttoelichting

Daniil Triřonov speelt
Mason Bates

vr 14 oktober 2022 • 20.15 uur

PROGRAMMA

dirigent **André de Ridder**
piano **Daniil Trifonov**

Samuel Barber 1910-1981
Adagio for Strings [1936]

Mason Bates 1977
Pianoconcert [2020-2021]
Nederlandse première

- Movement I –
- Movement II –
- Movement III

pauze

Joey Roukens 1982
Symfonie nr. 1 'De Caleidoscopische'
[2022] Opdrachtcompositie,
wereldpremière

- Always with forward motion
- Ayre
- Scherzo: Night Flight
- Landscape

Einde concert circa 22.00 uur

Vorige uitvoeringen door ons orkest:
Barber Adagio for Strings: nov 2012,
dirigent Wayne Marshall
Bates Pianoconcert: eerste uitvoering
Roukens Symfonie nr. 1: eerste
uitvoering

Cover: Kaleidoscope. Foto Sonja Blom.

Een muzikale achtbaan

Sensationele hoogtepunten en diep doorvoeld hartzeer in een avond vol vaart... Van Barbers ontroerende *Adagio* via Bates' verbluffende *Pianoconcert* naar de wereldpremière van Roukens' opwindende *Eerste symfonie 'De Caleidoscopische'*. Riemen vast en telefoon uit!

Op zijn negende schreef Samuel Barber zijn moeder een briefje waarin hij een zorgelijk geheim opbiechtte en haar vroeg niet te huilen: 'Ik ben niet in de wieg gelegd om atleet te worden, maar ik weet zeker dat ik componist word. Vraag me alsjeblieft niet dit te vergeten en te gaan voetballen.'

It's a knockout!

Zijn droom kwam uit, Barber werd componist. Als bewonderaar van Brahms wilde hij niets liever dan zijn gevoelens uitdrukken in muziek. Zijn allereerste stukje, geschreven als zevenjarige, gaf hij als titel *Sadness*. Barber won al jong vele prijzen, waaronder de Prix de Rome. Eenmaal in Rome daagde de directeur van het American Institute hem uit een strijkkwartet te schrijven. Barber huurde een huisje in de Oostenrijkse bergen en ging aan de slag. Aan het eind van de zomer schreef hij aan cellist Orlando Cole: 'Ik heb vandaag net het langzame deel van

mijn kwartet afgerond – it's a knockout!' Niemand minder dan Toscanini vroeg hem dit *Adagio* te bewerken voor strijkorkest. Barber stuurde zijn bewerking naar de beroemde dirigent, die het zonder commentaar terugstuurde. De componist was heftig teleurgesteld, maar het misverstand bleek gauw opgelost. Toscanini had de partituur goed bestudeerd en dirigeerde op 5 november 1938 het *Adagio for Strings* voor de Amerikaanse radio uit zijn hoofd. De overweldigende climax van indringende strijkersklanken liet niemand onberoerd. De muziek kreeg een wereldwijd publiek bij de begrafenis van Roosevelt, vertolkte het verdriet van de wereld na de moord op Kennedy en klonk in menig concertzaal na de aanslag van 11 september 2001. De kracht van vervoering werd ook herkend door DJ Tiësto en Armin van Buuren, beiden bewerkten het *Adagio* tot een stomende techno versie.

Virtuoos vuurwerk

De Amerikaanse componist Mason Bates zou zo'n cross-over ongetwijfeld kunnen waarderen. Hij treedt zelf op als DJ Masonic en sprak voor zijn Pianoconcert de hoop uit dat het popmusici zou winnen voor klassieke muziek en omgekeerd. Veel van zijn muziek combineert traditionele instrumenten met elektronische klanken en de componist is zelf regelmatig achter zijn laptop te vinden in het orkest. Maar voor dit nieuwste werk – geschreven tijdens de pandemie voor Daniil Trifonov – liet hij de elektronica achterwege en dook diep in de geschiedenis. Voor het eerste deel haalde hij zijn inspiratie uit de Renaissance, waarbij de pianist een vierstemmige koraal met prachtige ornamenten versiert, begeleid door luitachtige pizzicato's in de strijkers. Het tweede deel grijpt terug op de Romantiek van de negentiende eeuw, waardoor ook Barber zich liet inspireren. De solist zwelgt in melancholie, terwijl het orkest hem verleidt uit zijn schulp te kruipen. Pas als het orkest op volle kracht klinkt, laat de solist zich overhalen om samen te spelen. Met het laatste deel zijn we weer helemaal terug in onze tijd met jazzy grooves, parelende humor en fanfare-achtig vuurwerk. In januari van dit jaar bracht Eredirigent van het Rotterdam Philharmonisch Orkest Yannick Nézet-Séguin het werk in première in Philadelphia met, uiteraard, Trifonov als solist. De recensies staken elkaar naar de kroon in loftuigen. Er was veel waardering voor het feit dat de solist de ruimte krijgt om al zijn kwaliteiten uit te buiten, van technisch vuurwerk tot diep doorvoelde melodieën.

De solist zwelgt in melancholie, terwijl het orkest hem verleidt uit zijn schulp te kruipen.

Ook de briljante instrumentatie en het virtuoze slagwerk oogstte bewondering. Recensent Linda Holt schreef over de finale dat het orkest brulde, het slagwerk bulderde, en dat ze Nézet-Séguin nog nooit zo wild had gezien, maar dat alles weer op zijn pootjes terecht kwam.

Richtbaan in de nacht

Van Joey Roukens zou je kunnen zeggen dat muziek met een hoge ritmische energie zijn visitekaartje is. In menig orkestwerk liet hij al de adrenaline door het orkest gieren. Ook in zijn Eerste symfonie kun je zulke passages verwachten. Een voorproefje kregen we al tijdens de International Conducting Competition Rotterdam, waar *Night Flight* (het derde deel uit de symfonie) in de finale op het programma stond. Ook Roukens pende als 7-jarige zijn eerste melodietjes in een schriftje. 'Toen ik als jongen van een jaar of elf, twaalf fantaseerde over hoe het zou zijn als ik later componist zou worden, droomde ik van symfonieën – niet van opera's, of van pianoconcerten of kamermuziek, nee, symfonieën zou ik gaan schrijven. Dus toen programmeur Floris Don mij verzocht om een substantieel nieuw orkestwerk te schrijven voor het Rotterdam Philharmonisch Orkest, dacht ik meteen aan een symfonie. Ik naderde inmiddels al de veertig, had al flink wat orkestwerken

geschreven en het leek me een mooi moment om er nu aan te beginnen. De symfonie is een soort samenvatting of caleidoscoop van al die muzikale interesses en technieken die me de afgelopen pakweg tien jaar hebben beziggehouden.' De Roukens-versie van post-minimalisme, echo's van oude muziek (de Elizabethaanse airs van Dowland), traag verglijdende adagio's à la Mahler en Sibelius, het komt allemaal voorbij. 'Bij *Night Flight* stel ik me een soort achtbaanrit door de nacht boven een levendige stad voor, met muziek die donker van toon is, maar wel kleurrijk en vol onregelmatige maatsoorten en groteske, kermisachtige elementen. Het uiterst langzame laatste deel *Landscape* begint heel delicaat en klein. Geleidelijk wordt de muziek groter, zwelgender en expansiever om uiteindelijk een zeer weids en majestueus landschap op te roepen, waarna de muziek weer uitdunt en terugkeert naar de kleine, breekbare klank waarmee het deel ook begon.'

Carine Alders

André de Ridder - dirigent

Geboren: Berlijn, Duitsland

Studie: Universität für Musik und darstellende Kunst Wenen; Royal Academy of Music Londen

Gastdirecties: Chicago Symphony Orchestra, New York Philharmonic, Hong Kong Philharmonic Orchestra, Melbourne Symphony Orchestra, BBC Symphony Orchestra, Koninklijk Concertgebouworkest, Finnish Radio Symphony Orchestra, Orquesta Nacional de España, Ensemble Intercontemporain

Specialisatie: eigentijdse muziek in bijzondere combinaties

Samenwerkingen: cartoonband Gorillaz, jazzmusicus Uri Caine, popmusici Jonny Greenwood (Radiohead) en Bryce Dessner (The National)

Opera: Komische Oper Berlin, De Nationale Opera, English National Opera, Irish National Opera, Staatsoper Stuttgart, Central City Opera Colorado

Oprichter: Muziekcollectief Stargaze, denktank voor genre-overschrijdende samenwerkingsprojecten

Debuut Rotterdams Philharmonisch: 2019

Foto: Marco Borggreve

Daniil Trifonov - piano

Artist in Residence bij het Rotterdams Philharmonisch Orkest in seizoen 2022-2023

Geboren: Nizjni Novgorod, Rusland

Studie: Gnessin Muziekschool Moskou bij Tatjana Zelikman; Cleveland Institute of Music (piano en compositie)

Prijzen: Chopin-concours Warschau (2010); Tsjaikovski-Concours in Moskou; Franco-Abbiati Prijs (2013); Musical America's Artist of the Year award (2019)

Doorbraak: 2011, eerste prijs Arthur Rubinstein Concours Tel Aviv, tevens Pnina Salzman Prijs, Kamermuziekprijs en Publieksprijs

Gesoleerd bij: Berliner Philharmoniker, Staatskapelle Dresden, Tonhalle Orchester Zürich, Koninklijk Concertgebouworkest, symfonieorkesten van Boston, Chicago, New York Philharmonic, Los Angeles Philharmonic

Recitals: Carnegie Hall New York, Wigmore Hall Londen, Musikverein Wenen, Suntory Hall Tokio, Salle Pleyel Parijs

Debuut Rotterdams Philharmonisch: 2016

Foto: Dario Acosta

Agenda

zo 16 oktober 2022 • 10.30 uur

Music for Breakfast 1

kamermuziek van **Pärt, Ter Veldhuis, Martinů** en **Ravel**

do 27 oktober 2022 • 20.15 uur

vr 28 oktober 2022 • 20.15 uur

zo 30 oktober 2022 • 14.15 uur

dirigent **Han-Na Chang**

cello **Victor Julien-Laferrière**

Prokofjev Eerste symfonie 'Klassieke'

Sjostakovitsj Eerste celloconcert

Beethoven Derde symfonie 'Eroica'

vr 18 november 2022 • 20.15 uur

zo 20 november 2022 • 14.15 uur

dirigent **Adam Hickox**

altviool **Laurence Power**

Ravel La valse

Schnittke Altvioolconcert

Elgar Enigma-varianties

do 24 november 2022 • 20.15 uur

vr 25 november 2022 • 20.15 uur

dirigent **Lahav Shani**

piano **Yefim Bronfman**

Beethoven Derde pianoconcert

Bruckner Negende symfonie

vr 9 december 2022 • 20.15 uur

zo 11 december 2022 • 14.15 uur

dirigent **Jukka-Pekka Saraste**

klarinet **Christoffer Sundqvist**

Wennäkoski Flounce

Nielsen Klarinetconcert

Sjostakovitsj Achtste symfonie

vr 16 december 2022 • 20.15 uur

zo 18 december 2022 • 14.15 uur

dirigent **Jan Willem de Vriend**

sopraan **Lucy Crowe**

tenor **Mauro Peter**

bariton **Christopher Purves**

koor **Laurens Symfonisch**

Haydn Die Schöpfung

Orkestleden

Chef-dirigent

Lahav Shani

Eredirigent

Yannick Nézet-Séguin

Assistent-dirigent

Bertie Baigent

Eerste viool

Igor Gruppman,

concertmeester

Marieke Blankestijn,

concertmeester

Quirine Scheffers

Hed Yaron Meyerson

Saskia Otto

Arno Bons

Mireille van der Wart

Cor van der Linden

Rachel Browne

Maria Dingjan

Marie-José Schrijner

Noëmi Bodden

Petra Visser

Sophia Torrenga

Hadewijch Hofland

Annerien Stuker

Alexandra van

Bevern

Koen Stapert

Tweede viool

Charlotte Potgieter

Cecilia Ziano

Frank de Groot

Laurens van Vliet

Tomoko Hara

Elina Staphorsius

Jun Yi Dou

Bob Bruyn

Letizia Sciarone

Eefje Habraken

Maija Reinikainen

Sumire Hara

Wim Ruitenbeek

Babette van den Berg

Melanie Broers

Altviool

Anne Huser

Roman Spitzer

Maartje van Rheeden

Galahad Samson

Kerstin Bonk

Lex Prummel

Janine Baller

Francis Saunders

Veronika Lénártová

Rosalinde Kluck

León van den Berg

Olfje van der Klein

Cello

Emanuele Silvestri

Joanna Pachucka

Daniel Petrovitsch

Mario Rio

Gé van Leeuwen

Eelco Beinema

Carla Schrijner

Pepijn Meeuws

Yi-Ting Fang

Contrabas

Matthew Midgley

Ying Lai Green

Jonathan Focquaert

Robert Franenberg

Harke Wiersma

Arjen Leendertz

Ricardo Neto

Fluit

Juliette Hurel

Joséphine Olech

Désirée Woudenberg

Fluit/piccolo

Beatriz Da Baião

Hobo

Remco de Vries

Karel Schoofs

Anja van der Maten

Hobo/althobo

Ron Tjhuis

Klarinet

Julien Hervé

Bruno Bonansea

Jan Jansen

Klarinet/ basklarinet

Romke-Jan Wijmenga

Fagot

Pieter Nuytten

Lola Descours

Marianne Prommel

Fagot/ contrafagot

Hans Wisse

Hoorn

David Fernández

Alonso

Wendy Leliveld

Richard Speetjens

Laurens Otto

Pierre Buizer

Trompet

Alex Elia

Simon Wierenga

Jos Verspagen

Trombone

Pierre Volders

Alexander Verbeek

Remko de Jager

Bastrombone

Rommert Groenhof

Tuba

Hendrik-Jan Renes

Pauken/slagwerk

Randy Max

Danny van de Wal

Ronald Ent

Martijn Boom

Adriaan Feyaerts

Harp

Charlotte Sprenkels